

ŠVIESA

JORNAL
LITHUANO
"ŠVIESA" - LUZ
Orgão de
Comunidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 9-1640.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 1:2000
Pusei metų 7000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I I I

SÃO PAULO. 1937, LIEPOS -- JULHO 24 D.

Nr. 30 (96)

Nelauktą mirti

RIO. Liepos m. 17 d. Petras Jonušis išvyko į miestą išsitioti iš banko pinigų pmokėjimui darbininkams algų Vazjavo bonde. Užsisukime iš jos iškrito smarkiai susitrenkdamas ir tuoj mirė. Palaidotas 18 d. liepos m.

MIRĖ MOKSLININKAS MARCONI

Telegrama iš Romos praneša, kad liepos mėn. 20 dieną mirė nuo širdies ligos mokslininkas, trumpųjų radio bangų išradėjas, Marconi. Jo išradimai radio srityje padarė didelę pažangą mokslui. Jis yra vadinamas «radio tėvu». Mirė 63 metų amžiaus.

S. PAULO INTEGRALISTU PARADAS

Pereitą sekmadienį iš S. Paulo interjero buvo suvažiuavę integralistai braziliški fašistai, ruošti mieste parada. Paradas įvyko turtingųjų rajone, aveniada Paulista, kurios baigėsi kruvynomis rajuose. Rausiu metu žuvo vienas iš Lietuvos žydėlių, kurį integralistas nušovė ir apie 19 žmonių sužalota. Laikraščiai buvo paskelbė, kad žuvis nuo integralisto kulkos yra lietuvis, Irme Kapulski, 23 metų amžiaus. Bet pasirodė, kad tai žydėlis.

NORĖJO NUŽUDYTI LENKIJOS NACIONALISTU VADĄ

Iš Varšuvos pranešama, kad buvo padarytas atentatas prieš Lenkijos nacionalistų partijos vadą Adam Koc. Į jį buvo mesta bomba, bet jo nesužalodė, tik patį pasikėsintoją užmušė. Policija išaiškino, kad pasikėsintojas buvo bedarbis, Voiciek Bieganek, 29 metų amžiaus ir priklausė opozicijnei partijai.

RUSIJOJ TEBEŠAUDOMI BOLŠEVIKAI

Beveik kasdieną iš Rusijos telegramos praveša apie naujus areštus ir šaudymus Rusijos bolševikų, kurie įtariamai trockizme ir šnipinėjime sytinių valstybių naudai, Japonijai ir Vokietijai. Komunistų partija taip pat tapo išvalyta, daug narių iš jos išmesta. Tokios žmonių žudynės, kaip dabar Rusijoje vyksta, buvo tik tuojans po revoliucijos. Bet tada buvo šaudomi «buržujai», o dabar proletarų diktatūros steigėjai, komunistai.

ATVYKSTA BRAZILIJON PORTUGALAI

Į Brazilija atvyksta daug portugalų, šiomis dienomis išplaukė 246 emigrantai. Kažin kada pradės vežti iš Lietuvos emigrantus Brazilijos vyriausybė, kaip buvo skelbta, kad jau yra susitariusiu vežti į ūkius?

P. Jonušienėi Onai ir dukterims, skaudaus liūdesio valandoje, mylimam vyrui ir mylimam tėveliui tragingai mirus, reikiame giliomis ir nuosirdžios užuojautos.
"VILNIES" VALDYBA.

Brazilijos Lietuvių Sveikinimas Pasaulio, Laisvosios Lietuvos ir Vilniaus Krašto Lietuviams

BRANGŪS TAUTIEČIAI!

Dariaus ir Girėno didvyriška mirtis virto viso pasaulio lietuvių simboliska jungtimi. Ją mirties diena yra visų už Tėvynės sienų gyvenančių tautiečių išieivų Diena.

Mes, Brazilijos lietuviai, susirinkę tos Dienos paminėti, trokštame, kad tikri broliško ryšiai susietų visus plačiam pasaulyje išsisklaidžiusius Tautiečius. Mūsų mintys ir jausmai šiandien ten, kur yra bent vienas kraujo brolis lietuvis.

Per Atlanto platybes mes trokštame pirmausia pasveikinti Laisvosios Lietuvos Brolius ir Seseris ir palinkėti jiems ištvermės bedirbant beniros mūsų Tėviškos gerovei ir laimei. Nors ir skiria mus audringasai Atlantas, tačiau ne orveji ir vandenims atskirti lietuviškos širdys! Jums ir Gimtajam Kraštui meilė mūsų krūtinėse niekad neužges.

Ypatingai jautrų sveikinimo žodį mes tariame Vilniaus pavogtiesiems lietuviams. Broliai! Mes, laisvo krašto gyventojai, nė valandėlei neužmirštam Jūsų pančių. Tik ištvermės nelygioj kovoj su Jūsų šašaras ir kraują

B.L.O. Centro Išieiviu Dienos rengimo Komisija.

geriančiais okupantais. Pasaulis šiuo metu gyvena didelių sukrėtimų dienas, ir Jūsų laisvei atpirkti Laisvosios Lietuvos ir viso pasaulio lietuvių negailės jokių aukų.

Sveikiname ir Jus, brangūs likimo Broliai, kurie palikote gimtąją pastogę ir gyvenate ar tai Amerikos žemyne ar Senojo Pasaulio kontinentuose, ar vandenynų salose. Mus jungia bendras troškimas — įlikti savo Krašto sūnumis ir neužmiršti Tėvų kalbos nė neišsivadėti lietuviškos dvasios begyvenant po svetimu dangumi.

Draugijai Užsienių Lietuviams Remti, kaip viso pasaulio lietuvių suartėjimo laidai, mes siunčiame nuosirdžiausius sveikinimus. Budėkite visų išieivų tautinė, kultūrinė ir ekonominė sargyboj taip pat nenuilstamai ir sėkmingai, kaip ligi šiol. Jūsų pastangomis žiebtis mūsų kolonijoje kultūros švyturiai visoms kartoms rodyt negestančią meilę Tėvynei Lietuvai.

Pasaulio Lietuviu Sajungai linkime kuogreičiausia visus lietuvius sujungti į vienalytį lietuviškąjį kūną.

Tebūnie šioji Išieiviu Diena viso pasaulio ir Lietuvos lietuvių vienybės diena!

Ispanijos karas dar nesibaigia

Karas Ispanijoje darosi vis žiauresnis. Dabartiniu metu smarkiausi mušiai vyksta Madrido frontuose. Telegramų pranešimais, pereitą sekmadienį, per 24 valandas prie Madrido krito 7.000 žmonių, 5.000 sukilėlių ir 2.000 vynuobininkų. Galo karui dar nesimato. Generolas Franco kreipėsi pas Mussolinį prašydamas pagalbos. Franco sako, jei Mussolini nori kad jis karą

laimėtų, tai tegul atsiunčia dar 10 divizijų kariuomenės Mussoliniui antiko 10 divizijų duoti. Anglų 24 dienas šiomis dienomis Cadiz uoste išlaikė 100.000 žmonių kariuomenės ir 100.000 Maikė mairų.

Paskutinėmis dienomis kilo konfliktas anglų su sukilėliais. Anglų vyriausybė pasijuntė ultimatumą Francoj, kad atiduotų jos sujimtus laivus.

Ar visi žinot, kad

Mokos Viltiečių rudens sezono š. m. liepos mėn. 25 d. tuoj po pamaldų Sv. Antano do Pary bažnytinė salėj įvyks ketvirtasis meno

SPEKTAKLIS

Programoj: 1. choras — lietuvių tradicinės meno dainos. 2. kamerinis muzikos, populiarenių autorių opusai. Spektaklio ansambly dalyvauja lietuvių muzikos studentai — auklėtiniai.

Įėjimas visiems laisvas, be biļietų. Renkamos aukos. Lietuvj (ė)l Nepraleisk šios putkios progos savo sielą muzika ir daina nepavaišinęs.

Pranešame, kad šio sezono penktasis spektaklis įvyksta š. m. rugpjūčio mėn. 1 d. Moko mokykloje.

VALDYBA.

JAPONIJA BIJOSI RUSIJOS

Japonų konfliktas su kinais dar nesibaigia, japonai veržiasi į Kiniją — ir tiek. Japonija esą kariauti su kinais bijosi ir kilusį konfliktą tada greitai baigti, kuomet užims kiek jiems reikalinga Kinijos žemlę. Japonija bijosi Sovietų Rusijos, nes pastaroji turi daug kariuomenės sutraukusi į Mandžiurijos pasienį ir, jei tik kiltų smarkesnis susirėmimas japonų su kinais, tai rusai taip pat žengtų Mandžiurijon. Taip rašo Europos spauda.

Tibete žemė drebejo

Liepos mėn. 23 d. Azijoje, Tibete ir Indijoje buvo smarkus žemės drebejimas. Ar padarė kokius nuostolius ir ar žmonių aukų yra, dar nežinia.

Ispanijos vaikai vežami Italijon

Iš tų vietų, kuriose lajkosis vyriausybiniškai ir kur eina smarkūs mušiai, kaip iš Bilbao ir Santander vaikiai tapo išgabenti į Angliją, iš Barcelonos į Sovietų Rusiją. O iš sukilėlių užimtų vietų vaikai gabenami Italijon. Šiomis dienomis italų laivai išvežė 625 Ispanijos vaikus. Priimtų ir Vokietija, bet dėl maisto stokos negali, nes patys yokiečiai neturi ką valgyti.

Italijos senato pirmininkas atvyko Brazilijon

Liepos 23 d. į Santos atvyko Italijos senato pirmininkas Luigi Federzoni, kuris čia prabus kelerą dienų ir aplankys svarbesnias italų kolonijos vietas.

Politinės riaušės Buenos Aires

Buenos Aire mieste, Avellaneda priemiesty, buvo suruostas politinės demonas traušės, kurios baigėsi kruvynom riaušėm. Užmušti 2 žmonės.

Generolas Yague atstatytas

Anglų telegramo žiniomis, generolas Franco atstatė ant senojo generolo Yague nuo vadovavęs Ispanijos omeinės Madrido fronte. Pirmą sykį jis buvo net iš kariuomenės pašalintas kuomet darė puolimą į Madridą ir ten pralaimėjo. Bet vėliau jis buvo sugrąžintas ir pavesta jam vadovauti vėl Madrido fronte. Dabar vėl sukilėlių pralaimėjo paldami Madridą ir toji kaltė, esą krinta generolui Yague.

— Ispanijos sukilėlių vyriausybė studijuoja žemės reformos įstatymą ir greitai laiku pradės jį vykdyti. Pagal naują įstatymą, bežemiams bus duoda ma žemės tam tikrą normą už dyką.

— Iš MADRIDO žinios sako, kad apskaičiuota yra, jog nuo pat Ispanijos karo pradžios iki šiol, sukilėliams karas kaštavo 100.000.000 pezetu. Kiek vyriausybiniams tas karas kaštavo, Madridas nesako.

— Šiomis dienomis Italijoje, Spezia mieste, nusisovė Brazilijos karininkas Alfonso Celso de Ouro Preto, kuris buvo pasiųstas Brazilijos vyriausybės prižiūrėti laivų statybos.

MOKOS TRIUMFAS MEDUZA

Ispanijos karo balansas

Ką Ispanijos sukilėliai laimėjo militariniu ir politiniu atžvilgiu

1937 m. liepos mėn. 18 diena liks praečiai, kaip viena reikšmingiausių dienų Brazilijos lietuvių kolonijos gyvenime paskutinių kelerių metų laikotarpyje. Tarytum, apakinantis meteoras išvystelėjo perdėm gūdžiose mūsų gyvenimo padangėse. Dariaus ir Girėno karžygiška dvasia pakėrė koloniją ir prikėlė ją naujam gyvenimui. Brazilijos lietuvis vėl pasijuto besas garbingos didvyrių tautos sūnus. Jis vėl įsitikinė, kad artimiausias jam svetimojo padangėj asmuo yra tik kitas jo brolis lietuvis, toks pat pslėstų dešnių darbo kariuomenės draugas. Nuo šiol visi Brazilijos lietuviai kietais likimo keliais svetimame krašte pasiryžo eiti ranka rankon, petys petyn. Apie 40.000 lietuviškų širdžių suomentavo į krūvų gilus melės ryšys. Išveivų Diena virto triumfo ir džiaugsmo, brangių atsiminimų ir saldžių asarų, kilnaus pasiryžimo ir ilgai laukto laimėjimo diena. Visi pamatė naujos gaidynės aušrą kylant viršum ištremtųjų minios ir palūto jos šiltus spindulius glamonėjant šaltandį lietuvišką sąmonę ir krūtinę. Svėnta Diena! Palaimintą Diena!

Tiek metų laukta Diena! Taip norėtusi dabar šaukti per šėlstantį Atlantą ir begalinės erdvės į Tėviską, į visą pasaulį, į kiekvieną trečiosios planetos kampelį, kur tik begyvena lietuviai:

Broliai! Garbingos Tautos—Didvyrių Krašto Broliai! Lietuviškojo Kraujo ir gilių mėlynų akių Nemuno Broliai ir Seserys! Šiandien Brazilijos lietuviai pradeda naują gyvenimą! Jie nori, kad viso pasaulio lietuviui žinotų, jog visiems laikams užverstas senasis lapas ir į ateities gyvenimą kovą už duonos kasinį, savo lietuvišką dvasią ir Gimtą Kraštą stėja vieninga Brazilijos Lietuva!

Kiekvienas didis laimėjimas gyvenime ateina per pasivertinimą, gimsta iš kieto darbo, kovų ir kančios. Per skausmus veda kelias į garbę, per erakčius vingiuoja takas į žvaigždes. Naujo kilmio Kūrėjai ir Vadai! Jūs patys geriausiai atsimenate išėjo kelio grubumą ir Centro išgyventas sunkaus bandomo valanda. Ne kas kitas, tik šviesesnių dienų viltis drąsino ir guodė ne kartą įstancią ranką. Pakeltos apjakusių sludikatininkų intrigos ir fanatiku skepticizmas grūdino kietą pasiryžimą žūt būt aukoti kolonijai ir Tautos reikalui viską: savo jėgas ir net savo nemens garbę. Jūs vylietės, kad tie, kurių labui sataj daroma—eiliniai Jūsų iaučiai—subręs Jūsų pastangas ir jas įvertina. Argi liepos 18 diena neatnešė Jums reto džiaugsmo dovana—visos kolonijos milžinišką pritarimą, ir kupinas entuziazmo ovacljas Jūsų iškeltai Vienybės Idėjai? Vadinasi, Jūs atspėjote laiko ir Tautos reikalavimus. Jūsų troškimai jau virto džiugia tikrove. Veltui kelv dušios ubagai kolonijos sąžinės balsą stengiasi nuslopinti iš gverusio patefono gergždimo.

Prieš Jus, naujo kilmio organizatorius ir Vadus, dabar iškyla viena pa- eiga dėl ateities—nepasivyti ta tūkstančių lietuvių, kurie Jūsų atnešė savo viltį ir tikėjimą į Jūsų dvasias ir Mokus triumfą. Kolonija, kaip Jūs patys tikėjotės, jau įsitikinot, galutinai pasiryžo nusidėti nuo savo veido visus iškūtinus, kurie ją tik visai demoralizavo, išnaudojo, niekino ir kvailino. Ne už grašius, bet tyro patriotizmo aismų įkvėpti, Jūs eikite prieky minijos, kol turėsite jos pasitikėjimą, mylėdami kiekvieną lietuvišką kraujo savo brolį—net ir tą, kuris šiandien Jūs mielai prarytų vietoj sraigės... Tauta palaimins Jūsų žygį, o kolonija ir toliau atiduos Jums savo simpatijas.

Mokos triumfas neprivalo būti stotis ar kryžkelė, nors ir visa nupliku sių asilų banda, nesvietiškai bliudama, pastotų Jums ir drauge visai kolonijai kelią. Neklyskite: priekyje dar tyko novienos sunkėybės hydra. Viskas, ką tik begalės siauraprotystė ir nieksingumas sugalvoti prieš Jūsų iškeltą Idėją ir Jus pačius—bus sugalvota. Visos moderuškios groiavimo priemonė, tegul

ir žemiausias, bus išbandytos, kad sardytų gražiai kylančią vienybės rūmus. Ar varžėsi priemonių, stengdamiesi užgniaužti laisvą spaudą? Ir kam reikėjo anų muravjoviškų manevrų, jei ne tam, kad praregėjusią koloniją vėl grąžintų į tas «geras dienas», kada ji, suskaldyta ir paniekinta, tylėdama nešė kelių žmogiškųjų jai primestą valią ir jungą? Štai, kaip suprantamos čia DULR-o intencijos: Pasmak iš Kauno atstianciamu pinigų (papirkimui) lietuvišką spaudą, tai padarysi patriotišką darbą!!! Bet kas šiandien bepatike, kad Centro vadai sutiktų tuos tūkstančius apvilti ir žengiančią į šviesą lietuvišką kelią koloniją leisti iš naujo sugrąžinti į letargo grabus?!

Po Mokos iškilnių kas drįs tvirtinti, kad kolonija vis tebėra tokia tamsi, jog niekaip neįstengia atskirti vyno nuo Banderantės verdamos por-karijos ir patriotizmo nuo šlykščiausios rpsies biznio?!

Kur rasite tokį idiota, kuriam galėtumet įkalti į galvą, kad tik dezertyrų, ir tik už pinigą, skelbiamas patriotizmas yra pats šėyrasis?!

Ir kur, pagaliau, rasi savo gerbian-ti lietuvį, kuris iš nusižeminimo mus kaktą į žemę, atėjęs į sindikato karcia-mą, kad ten pamokytų jį tėvynės mel-lės sukramtytų taip sakant, tautišką maistą jo dvasiai?!

Vienybės rėmai atsistojo. Tu-điom rankom ir be kitų priemonių, ku-riom taip gausiai aukštieji dlevai apdo vanojo patentuotus ir iš pašaukimo vienybės «kūrėjus», Centras ėmėsi sun-kaus ir fantastiško žygio. Tačiau kaip tik šioje aplinkybėje ir glūdi pasisekimo paslaptis. Kolonija mato, kad per Centrą niekas nenori sac asmeninio biznio susukti; nė vienas Centro vadų netrokšta pasilypti ant kolonijos nu-garos ir sau karjerą sudaryti; visi jie yra tobūli plikiai, vadinasi, nebus pa-gundos nė savo kailis išverstį, nes ko-kios naudos tatai galėtų plikijui atne-šti? O stengsis Banderantė gėdinti, kaip jau ne kartą gėdinus... Matysit: Didžulį Centro triumfą Mokoje gal ir vėl pavadins pramogėle, kaip Viltininkų koncertą aną kartą. Trys Bander-antininkai, vis kitaip prieš vienas ki-tą susėdėdami, lyg tie Bremų muzikan-tai, sukurs 10 naujų organizacijų (būti-nai «Inteligentiškų», nes juk darbo žmogus yra raupuotas!) kurios turės pirštu prikišamai Draugijai Užsienių Lietuvosams Remti parodyti, kad «kolonija» eina tik su «kapitonais».

O vis dėlto priešais vilko uodega svetimojo eketėį bežejojant. Šiandien ateitis yra njeveno kito, tik pačios kolonijos rankose. Ji pati nuspręs, ar laikas Brazilijos lietuviui savom kojom pradėti vaikščioti, ar tegul ir toliau dar jį patenčia išsamdytos nešiotės ten, iš Rua Banderantės 92.

Derybos su Vatikanu?

Pranešama iš Romos, kad Italų provincijos spauda paskutinėmis dienomis paskelbė žinių apie derybas, kurios vykstančios tarp Lietuvos ir Sv. Sosto. S. m. gegužės m. 28 d. Genevos laikr. «L'Amico della Famiglia» idėjo žinią, antraite «Derybos tarp Lietuvos ir Sv. Sosto». Esą paskutiniu laiku rodomas didelis susidomėjimas Lietuvos ir Sv. Sosto santykių klausimu. Cia pažymė-tinas ilgas pasikalbėjimas dėl konkur-

Lietuvio Amerikoniški „šposai“

Čikagos lietuvis S. T. Strauka, bu- vęs bedarbis, iš gelkelių bendrovės ga-vo leidimą išnardyti penkis vagonus. Jis iš tų vagonų likusių eusikalė sau bakų žolę. Kaimynų buvo įskustas, kad gy- venąs be leidimo «name», kuris neati- tinka taisyklių. Byla buvo iškelta tei- me. Teismas pripažino, kad toje bakt žėje galima gyventi, bet policijos d-tas įsakė tą «namą» nugriauti. Kijo ginčas

Po vienu metų Ispanijos tragedi- jos, karo balansas atrodo toks: militari- niu atžvilgiu, Ispanijos sukilėliai, gen. Franco vadovaujant užėmė didesnę pusę Ispanijos, visas ispanų Afrikos ko- lonijas ir apie pusę Balearų ir Kanarė- lių salų.

Politinėj dirvoj, sukilėlių laimėji- mas yra daug mažesnis. Sukilėlių gen. Franco, vyriausybės, kol kas nepripa- žįsta kitos valstybės. Iki šiol yra pri- pažinusios sukilėlių vyriausybę tik Ita- lija, Vokietija ir trys Pietų Amerikos respublikos.

Ispanijos karas nors vadinamas pilietiniu karu, tačiau, jame suinteresu- otų yra ir daugiau Europos valstybių. Ir nevykį Ispanijos karas rods didelį pavojų visai Europai, kuriame susidu- rja ir kitų valstybių visokie interesai. Generolas Franco yra remiamas ginklais ir žmonėmis Italijos ir Vokietijos. Nes šitoms valstybėms, ypač Italijai, svarbu turėti savo pašonėje palankių Ispanijos vyriausybę. O Ispanijos «liaudies fron- to» valdžia buvo anti-fašistinė, kairiųjų partijų bloko valdžia. Dėl to Italija suki- lėlius rėmė ir teberamia. Antra, labai svarbi priežastis tai ta: Italija nori vie- na šeiminkauti Viduržemio jūroj, iš- plėsti savo jūros galybę ir sumažinti anglių prestižą Viduržemyje. Be to, Itali-

jai svarbu, kad Franco laimėtų karą ir užkirstų kelią per Ispaniją Prancūzijai į savo kolonijas Afriką. Tokių bū- du, pietų Europoj įsigalėtų fašistinė valstybės, prieš kurias turėtų lenktis anglai, prancūzai ir kitos. Susitiprėms fašizmui pietų Europoj, pašalintų ke- lias Vokietijai į rytus. Ne svetimos Ispanijos karui ir kitos valstybės, ku- rios remia vyriausybinukus, tai Sov. Rusija, Prancūzija, iš dalies Anglija ir kt. Toms svarbu neleisti įsigalėti fa- šizmui Ispanijoj, visoje pietų Europoj ir Viduržemio jūroj. Dėl to Ispanijos ka- rą vadinti pilietiniu karu negalima, nes ten kariauja beveik visa Europa. Speljoti kas laimės karą, beveik neima noma. Jis gali užsitęsti dar vienerius me- tus ir gali išsilieti į visą Europą. Nes ten ne Ispanijos, bet Europos reikala yra sprendžiami. Ir iki šiol, metinia- me karo balanse matyti, kad jėgų pa- siskirstymas tarp kariaujančių pusių yra vienodas. Lafmė tie, kurie turės dau- giau majsto, daugiau ginklų ir didesni visuomenės pritarimą. O pralaimėtie, kurie greičiau nusilsps. Iš užsitęsusių Ispanijos karo pavojus yra dar toks, kad nuvargusi kariuomenė, kaip vienos taip ir kitos pusės, gali sukilti prieš savo va- dus ir vyriausybės ir įvesti komunizmą. Panašios sąlygos sukūrė ir Sovietų Rusiją

APŽELDINS VISUS SMILTYNUS

Miskų D-to Miškams ir nenaudin- goms dirvoms tirti k-ja per urėdijas renka žinias apie vėjo pustomas ir ne- naudojamus smiltynus, kuriuos numato apsodinti medžiais ir apželdyti. S-bės taip pat renkančios žinias apie plikus ir nenaudojamus ūkininkų žemių plotus

Bažnyčia visumet nugali

Viename Amerikos laikrašty iš- spausdintame Mussolini Italijos diktato- riaus straipsny, yra perspėjimas toms valstybėms, kurios kišasi į religijos rei- kalus.

Musulini rašo, kad «visi tie, kurie ėjo tuo keliu, anksčiau ar vėliau buvo priversti pripažinti savo klaidą».

Visa Vakarų civilizacijos istorija moko, kad jei valstybė pradeda kovoti su religija, ji pagaliau pralaimės.

Dabar įrodyta, kad kovoja valsty- bės ginklai, net patys aštrūs, neįsten- gia padaryti Bažnyčią mirtingų žaizdų, kuri — ypač katalikų — įsėina nugaieto ja iš sunkiausiu susidūrimu».

PADEMARKLINIO EŽERUOSE NYKSTA VĖŽIAI

Iš Vievoj praneša, kad tenykšėiuose ežeruose šią vasarą išnykę vėžiai. Spėjama, kad vėžius apnykęs kažkoks maras. Tačiau miškuose nepaprastai padidėjęs žvėrių skaičius, ypač daug matyti stirnų, lapių, barukų, kiškių ir voverių. Taip pat priviso daug gyvačių.

AMERIKIETIS NORI STIGTI FABRIKA

Į Lietuvą atvyko turtingas ameri- kietis Vl. K-kis, kilęs iš Galvonų vl., Ukmergės apskr., ir pradėjo studijuoti pramonės įmonių veikimo sąlygas. Jis nori Lietuvoje steigti kokį fabriką.

DIDELIS GAISRAS

LIEPLAUKĖ. Vikaičių k. dienos metu sudegė Jonušu—Narbutų ūkio 6 dideli trobesiai. Sudegė kartu baldai, ūkio padargai, produktai, drabužiai net 3 arkliai, žodžiu, visas inventorius. Tro- besiai buvo apdrausti tik 4.000 litų. Nuostoliai labai dideli.

EVANGELIJA X SEKMADIENIUI PO SEKMINIUI

(SV. LUKO, 18,9—14)

Anuo metu, kai kuriems, kurie pa- tys savimi pasitikėjo teisūs esą ir ki- tus njeikno, Jėzus pasakė šitą prilygi- nimą: Du žmogus atėjo į šventyklą melstis; vienas buvo farizėjus, kitas muitininkas. Pariziejus stovėdamas taip pats sau vienas meldėsi: Dėkeju Tau Dieve, kad aš netoks, kaip kiti žmonės, plėšikai netaisūs syetj moter- tariai, taip pat ir kaip šitas multininkas. Aš pasninkauju du kartu savaitė- je, duodu dešimtinės viso, ką turiu. Muitininkas, atstu stovėdamas, nedrįsė nė akių pakelti į dangų, tik mušėsi į krūtinę ir sake: Dieve būk gailestingas man nusidėjėliui. Sakau jums: šitas nešėjo į savo namus išteisingas, anas ne. Nes kiekvienas, kurs save aukšti- na bus pažemintas, ir kas save žemina, bus paukštintas.

— VIDUKLĖ. Jau baigiami naujos senelių prieglaudos pamatai.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Gaisrai gasdina visą kraštą

Provincijoje pastarosiomis dienomis didesni gaisrai buvo: Smalininkuose, kur sudegė ūk. Pečiukničio trobos (nuost. 40.000 Lt.); Kaišiadoryse—sudegė alaus sandėlis, gazuoto vandens dirbtuvė ir Zilberkveite namas (nuost. 100.000 Lt.). Dideli gaisrai buvo Veiviržnuose, Giedraičiuose, Salantuose, Zarčių kaime ties Prienais ir daug kur kitur, nes ne iš visur korespondentai apie gaisrus praneša. «Mūsų Giriose» Nr. 5 (geg. m.) skelbiama, kad šiemet buvo 33 miškų gaisrai tačiau ši registracija visų gaisrų nėra paltetusi. Paskutinėmis dienomis vėl degė Raguolių miškas, netoli Pažaislio, o net du kartu užsidegė Palėškių miškas (Jurbarko ur.). Iš viso šiemet miškąj degė per 50 kartų.

— Iš Keturvalakių praneša, kad Karklinių kaime sudegė visos ūk. Kizlaičio trobos. Smarkiai apdegė ir abudu Kizlaičiai, kurie navežti į Vilkaviškio ligoninę. Keturvalakių apylinkėje dabar dega Valavičių durpynai, iš kurių žmonės skuba išvežti ugnies neapimtas durpes. Aš dieną taip pat vežant užsidegė vieno žauninko vežimas, bet apgesino. Iš Tauragės praneša, kad ten dega Stragutės kaimo durpynai. Esą isdegę dideli plotai, kurie virstą ežerais.

— Kaip informuoja atitinkamos įstaigos, tik balandžio — gegužės mėn. miškuose buvo 66 gaisrai. Tačiau esą šis skaičius gali būti ir didesnis, nes nevisi gaisrai įregistruoti. Daug gaisrų buvo ir birželio mėnesį.

— Alsėdžių vl., Vilkaičių kaime, sudegė ūk. J. Narbuto gyv. namas, syrnas, jautis ir daržinė su tvartu po vienu stogu. Tvirtė sudegė 3 arkliai, veršis, bekonas ir visos ūkio inventorius. Gaisras prasidėjo iš svirno, kur gyveno vasaroti atvykę Narbuto našvija Jonušai. Trobesiai Z. Ū. Banke buvo apdrausti 4.000 Lt., o nuostolių padaryta už 25.000 Lt.

Gruzdžių vl., Gulbinų kaime sudegė 5 gyv. namai ir 10 kitų ūkio trobesių su inventoriumi. Nuostolių 150.000 Lt. Tame pačiame kaime vaikai buvo padegę ir mišką.

Metelių girininkijoje, Staciškės miške užsidegė vežimas su šakom kaip tik tuo laiku, kai vežėjas buvo nuvy-

kęs į ežerą atsigerti. Arklius atkabino kiti žmonės, o vežėjas atėjęs, vežimą ir medžius jau rado sudegusius.

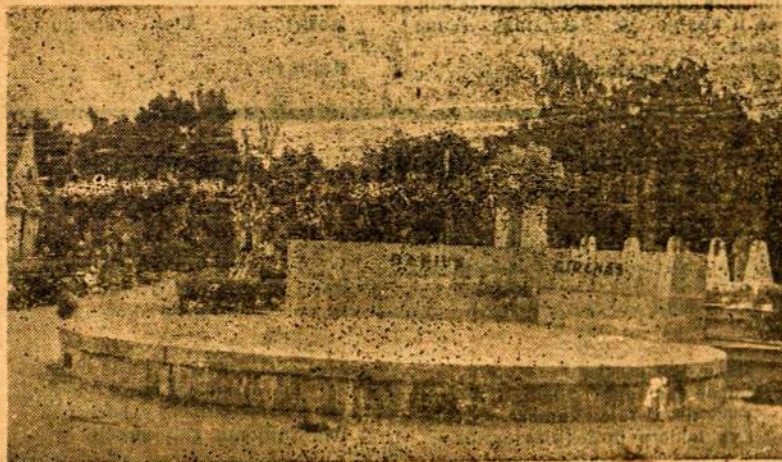
Tyerių vl., Gomotlaukio kaime, sudegė ūk. St. Skiručio kaulidė su virtuve, svirnelis, dirbtuvė ir malkinė.

— Birželio m. 17 d. kilo gaisras St. Montvilio Troškūnų dvare. Po katrių dienų viskas buvo įdžiūvę ir ugnis greitai plėtėsi. Per trumpą laiką degė 9 namai, jų tarpe ir spirito varykla. Ugnis pasiekė spiritą ir gaisras dar labiau plėtėsi. Per trumpą laiką sudegė 9 dvaro trobos, jų tarpe varykla ir nemaža pagaminto spirito. Nuostolių esą padaryta už 200.000 litų. Tas turtas būvęs apdraustas 180.000 litų suma.

Sulaikytas Vilniaus Lietuvių Mokytojų Sąjungos veikimas

Vilniaus, Naugardėlio ir Balstogės visi trys vайados bendrų pranešimu birželio 15 d. sulaikė Vilniaus krašte lietuvių mokytojų sąjungos veikimą visame Vilniaus krašte pasienyje.

— J. E. arkivyskupui J. Skvircevičiui birželio 24 d. sukako 88-neri metai kunigystės.

DARIAUS IR GIRĖNO ĮKAPAS KKAUNO EKAPINĖ

Vilniuje varžo lietuvių spaudą

Iš Vilniaus praneša, kad lenkų cenzūra kaskart darosi vis agresyvesnė. Vilniaus krašto lietuvių spaudos atžvilgiu. Jau gana daug laiko, kai Vilniuje negali išeiti vienintelis lietuvių jaunimo kultūros žurnalas «Jaunimo Draugas», negalėjo pasirodyti lietuviš-

kas laikraštis Svecionyse, Varšuvoje. Vilniuje vis neduodama leisti lietuviška jaunimui laikraštį. Lietuvių laikraščių konfiskavimas yra nuolatinis dalykas. Vėl konfiskuota kultūros gyvenimo žurnalo «Lietuviško Baro» paskutinis numeris ir vienkartinis dailės ir literatūros leidinys «Varpos».

Baisi audra Laukuvoje

Tauragės apskr., Laukuvoje VI—21 d. 16 val. siautė viesulas, kuris truko apie 10 minučių. Miestelyje ir po kaimus išvartė daugybę medžių, sugriovė daug trobesių, iš kurių kelis sudegė ir žuvo.

Miestelyje įautė nepaprastai banga, kada akimirkoj sužė uraganas, ir žaibo greitumu lūžo storiusi medžiai ir kilo stogai kaip plėdys.

Keliai liko medžiais ušversti tele-

fonai nutraukti. Garinio malūno skaidos stogas nuplėštas, vėjo malūnas visai suardytas. Kelios daržinės sutriuškintos. Sventorių klevai išlaužyti. Kapinės atrodo, kaip po karo lauko: medžiai išversti, kiti perpus nulauzyti, daug kryžių ir paminklų sudaužyti. Užtvartos akirensys suardyti, liko tik akmenų eilė. Senieji žmonės kalba, kad tokių viesulių neatmena kada yra buvę.

Per radio kalbėjo lietuvis paimtas į nacionalistų nelaisvę

Vakarų Europos laikraščiai, neminėdami pavardės, praneša, kad į nacionalistų nelaisvę patekęs ir vienas lietuvis, kuris nesona iš Salamancos per radio lietuviškai pasakęs kalbą, kuri buvusi išversta į anglų, italų, ispanų, portugalų, prancūzų ir vokiečių kalbas. Tas lietuvis esąs prisipažinęs, kad į vyriausybinių eiles stojęs neturėda-

mas darbo. Taip pat papasakojęs apie baisų raudonųjų elgesį su įtariamais žmonėmis.

Palanga statys Birutės paminklą

Kun. Birutės Karjūninkų Seimų Mot. D-ja ir moterys šaulės rūpinasi Palangoje pastatyti Birutės paminklą. Vieta jau išrinkta. Kertinio akmens šventinimas buvo liepos 19 d. Kai kas siūlo kitamet Palangoje pastatyti ir Kęstučių paminklą. Šiemet dar norima Palangoje statyti Vilniaus kryžį.

— Šioo metu Nemune baigiama apie 20 būnų. Trys būnos statomos Smalininkuose, o dvi Kaune. Norima labiau priartinti vagą prie Kauno uosto šalies. Iš viso Nemuno darbams buvo paskirta 900.000 Lt.

Prašo pakelti atlyginimą

Zemaičių plento darbininkai įteikė darbo rūmams kolektyvų prašymą. Jie prašo pakelti atlyginimą, nustatyti 8 darbo valandų dieną ir, jei dirbama ilgiau, ka 8 val., tai mokėti atskiru atlyginimu už viršvalandžius.

A. VAIČIULAITIS.

KELIAS

(Tęsa iš 29 nr.)

— Taip, ateisiu. Ateisiu, tik ne šiandien.
— Tai kada?
— Kai tu vyių gausi, jei tokį kvajlą rasi.
Supranti, a? — piktai jis nūrnėjo.
— Ui, žmogau! Pamatytum, kokių silkų torių!
Jis kiek laktelejo ir vėl atkirto:
— Tu pati kaip silkė.
Ir jis važiavo tolyn. Jam reikėjo pasukti Lauke gatve, bet jis padarė užuolanką į kitą pusę. Čia grindinys buvo duobėtas, vanduo išėjo po kojomis. Bažnyčios laikrodžiai išmūšė: vieną, du... pusę penktų. Kiek pajėjęs Jonelis pamatė linkamą švelčiančią ligeninę. Plentas buvo aukštas, ir aiškiai matė, kas yra namas. Ant langų kaboje užuolaidos, šen ir ten praskleistos. Ten stovi lova. Joje žmogus. Prie jo prieina sesutė. Ji kažką sako. Patai-

so priegalvi. Kitam kambary tarnaitė valgydina suraišota galva moterišką. Lytus smarkėjo. Genaitis pajuto, kad dešynysis petyš jau drėgnas, ir truktelėjęs vežimaitį palko miestą.
Užvėjos dabar nebuvo. Eiti reikėjo prieš pačią vėtrą. Pakelėję girgždejo gluosniai, kai kada trakstelėjus šaka nulūdavo. Buvo tamsu, tik poroj vietų pro medžius blyksėjo kaimo žiburiai. Smarkus vėjas mušė Joneliui į krūtinę, dusino jį, kėdoje rūbus, skverbėsi už ausies ir lindo ligi kaulų. Palikęs atstatęs kaktą žmogus brido per purvyną, tarpais įstodamas į prevėžą ir ligi blaundy auklimpdamas. Vanduo švirksė iš po padų ir taškė keltnei, apsiausta, rankas, net veidą. Saldio kelio neįėjus neįėjus. Nuo alsaus myšimo nugarą ėmė kaisti. Vežimėlyje vilkti būvo vis sunkiau ir sunkiau: jis ligi ašų grimzdė į dumblą ir visos pusės svyravo.
Išgirde šniokšiant drebulės Pavėlių kapinėse, Jonelis tarė sau:
— Štai jau ir namučiai netolaušia.
Jis dabar ir tamsoj atspėjo gyven-tojų laukus, žinojo, kur buvo keno bulvės sodintos, kur žiemkenčiai sėti.

— Garbė Dieviui ir Syentajai Dvasiai, — įėjai šnekėjo sau vienas. — Tuoj savo lauką pasieksiu. Na, kojos taip atsimušė, jog per kelius nenori linkti... Susis dabur neišvytum, o turi tu plunkti tokį kelią... U, tiesiog medžias iš šaknų rauja... O jiems ten vįstiek švairi lova, aplink šviesu, gauda piene ar kavos puoduką... Na, Joneli, kam apie tai galvoti... Kokios velėnos ant kelio suverstos. Nuo jų tik slidžiau eiti... Aha, eia tajayta — seniau tikras ežeras buvo... O Jėzau! Genaišio koja nusprūdė nuo velėnos. Jis pašlėjo, pargriuvo, su vežimaitiu nuslydo į griovį, į vandenį, o dežė užgūlė jį. Šaltis jam perbėgo per kūną, per suprakaitavusią nugarą. Jonelis ranka atsirėmė į dugną, nuo savęs nustumė skrynią, grabaliodamas krantą atsikėlė ir nusipurtė, lyg išsivolyjęs arklys. Nuo galvos, nuo strėnų, nuo rankočių šjurskėjo vanduo. Batai žliugėjo.
Tamsoj susiradęs dyselį, žmogus ėmė kopti į viršų. Griovio būta aukštesnė, negalėjai niekur užsikabinti né atsiminti. Jonelis vis slydo ir slydo atgal. Kantriai jis dešimtą sykį rėpliojo į viršų ir vėl sprūdo žemyn. Apilso, nusi-

krūtinę užgūlė dusuly, ir šona nudrėgė. Tada žmogelis vežimaitį atrėmė krantą, vienas užrepetojo ant kelio, atsiklaupęs sušneškojo dyselį ir ėmė traukti... Buvę persauku. Jis vėl nusileido į vandenį, atrėmė pirtais nuraištojo virvę, šakelę užė. paskui ištraukė ratus ir nusvyravo minkydamas purviną.
Jį apėmė baimė: ar prekės nesušlapo? Taip, armonikučiai, šukos, sėtukai, peiljai nonukentės. Bet pavetkilai, siūlai, nosinukai? O seldainiai? Ar jie kam tik? Ir jis dar galvojo: «Kuo tik neparūdėliau. Dusuly, taip jis jau yra... Skrynia, rodos, sandarį vandens gal nepraleido... Gerai jiems ten guėti, kai sesutės prižiūr... Na, tas diegylis šone... O, Dievulis moka bausti... Moka jis bausti, moka...»
Šnekėjo Jonelis garsiai ir atkakliai, lyg su kuo ginčydamasis. Vėją graibstė jo žodžius, nešė juos į tamsų ir naktį, į sunkius debes. Per laukus, per vandenį vėtrą ginė duslų «moka» jis bausti, moka...»
(Bus daugiau).
Interiore, kožnoj šizendoj, Visur lietuvių «Sviesa» atrandai

Dr. Hildegarda Burjan 1883-1933 metai

(Tąsą iš 29 nr.)

Tik vienam Dievui noriu gyventi!

Nuo šio laiko prasideda visai naujas kilniausias pasiaukojimo gyvenimas. Dievas gražino jai taip netikėtai sveikatą. Todėl ji sau atvirai pasisakė: „Nuo šiol ir visos mano jėgos iki paskutinio akimirkos tik vienam Dievui turi būti paaukotos!“

1909 metais jos vyras gavo vietą Austrijos sostinėje, Vienoje. Ponė Hildegarda tuo nepaprastai džiaugėsi, nes ji be galo troško gyventi tenai, kur yra daugiau katalikų. Čia ji ir pradeda savo didžiulius apaštalavimo darbus. Jos visas dėmesys jau iš pačių pradžių nukrypo prie katalikų darbininkų ir tarnaičių, kurios tuomet buvo kone visiškai apalėtos. Ji vaikščioja iš namų į namus, parūpina joms geresnių vietų, kaip tikra motina stengiasi joms padėti ir apsaugoti nuo didiesio pavojų. Neitrukus ji įkuria „Katalikų tarnaičių draugiją“, laiko joms paskaitas drąsina visur išpažinti savo tikėjimą, būti Vienos apaštalais. Dar daugiau laiko ji paaukvoja „Katalikų Austrijos darbininkų draugijai“, kuriai ji per išitus metus ir pirmiškai. Bet įsivelgusi į pačias tamsiąsias skurdos bedugnes, Dr. Hildegarda greitai suprato, jog vienam žmogui stačiai nepažinoma didesnių apaštalavimo darbų nuveikti. Todėl jau nuo 1912 metų ji pradėjo spiesti apie save visą eilę pasiaukojimo kupinų moterų, kurios tik buvo pasiryžusios ištieti pagalbos ranką kiekvienai vargo prisilgusiai širdžiai. Po kiek laiko iš to kuklaus būrelio ir šango ta nullžiniškoji krikščioniško galiosdrąsio draugija, kuri save pasivadino „Socialinė Pagalba“. Tokiu būdu, kada — iskilus didžiajam karui — pustrėčio milijono Austrijos vyrų turėjo palikti savo pastoges, kilniaširdė Dr. Burjan jau turėjo suorganizavusi 12.000 yliųjų meilės apaštalių, kurios, kaip ir angeliškai sargai, globojo jų vargšnešius šeimas, ramino vaikelius savo stulguose vaikų darželiuose ir t. t. Kiek vargas buvo didžiausias, ten jas ir geriausiai rasiti! Jų įsteigtose „Kariškose sąjovklose“ tūkstančiai bedarbių mergaičių rado uždarbę. Vargingėms tarnaitėms parūpindavo darbo ir namuose. Autobusų tarnautojoms rodo jos ypatingą meilę, rūpindamosios jų sveikata ir jų sielos reikalus. Sergančioms motinoms padeda šilpa, pasiaukojusių moterų, kurios ligonietė aprūpina jų namus, slaugo ligonę, prižiūri vaikelius. Ir visa tai veikia! Visuomenės priemiesčiuose įsteigiamos vargšų valgyklos, kur kasdien gaudavo tikėtai čia nuo karo nukentėjusių žmonių pašalpos. Išgindusi, kad tikrai neįmanoma pati kalnuose vieną žmogų apsaugoti buvo ypač suvokusi, kad žmogus, Dr.

Hildegarda su savo draugėmis netrukus spėjo prielgtauti išsirus traukinius valgio produktų, kuriuos ji pati stengėsi kuo tiksliausiai išdalinti labiausiai kenčiantiems gyventojams, pagal Leimeritzo vyskupo nurodymus. Bet nuos tabu! Ponė Burjan ten visados mokėdavo dirbti pasilėpus už kitų pečių. I pirmąsias vietas ji nuolat sugebėdavo įtraukti garbingiausius Austrijos samėnus, o ji pati džiaugdavosi, galėdama tik erskėčius nuo kitų tako nurinkiti! Jos tikslas: nesivaikyti paskui pasisekimus, o visur tenėti tik nuoširdžią krikščionišką artimo meilę. Bet tu pasisekimų ji vistiek nešvengė! Daug kas laikė sau didelę Dievo malonę, jei galėjo su ja dirbti kartu ir gėretis jos gyvenimo šventumu. Pats Vienos kardinolas, Dr. Dollfus, karalienė Zita ir Prezidentas Miklas nuoširdžiai rėmė jos pastangas. Kaip vertino Dr. Burjan veikimą didysis Austrijos katalikų vadas, Prel. Ignas Seipel, tai galima suprasti jau iš to, kad jis neskyj kartodavo savo artimesniems pažtamiems, jog esanti didelė klaida manyti, kad tik viduriniai amžiai tedavę Katalikų Bažnyčiai didžiųjų šventųjų: „Ir moderniškieji laikai turi savo šventuosius, kurių tarpe ne paskutinę vietą užima ir ši karzygiškoji Vienos apaštalielė!“ Su Dr. Hildegarda ir jis pats nuo lat tardavėsi apie savo didžiulius planus „sielų sanacijas“ (gydymui) įvykdyti. 1919 metais ji buvo įrinkta net į Austrijos parlamentą, kur ji buvo praminta „parlamento sąžine“, nes ji visados stengdavosi savo kalbomis nukreipti atstovų dėmesį nuo slaurų partijos ginčų prie didžiųjų visuomenės žalsdų. Ypač ji kovojo už netarntingų šelmų reikalus.

(Bus daugiau.)

Tyrlaukais rūsčiai sušvilpė vėjas.

Tyrlaukais rūsčiai sušvilpė vėjas
Ir sniego kalnus suka aukštai,
Pertraukė linksmą dainą vežėjas
Ir užfūniavo kažką lįdunaj.

Mane daboja, lyg koks erehis,
Lūpas sučiaupęs gudas nuožmus.
Vien tik iš tolo skamba varpelis,
Lyg laidotuvų ženklas bajsus.

Sargai rūsčiai, kelį pažinę,
Stačiai žemėms neša mane,
Liki tu sveika, brangi tėvynė,
Jai žemėtysiu daugiau tave.

Sodis per amžius, gūžta savoji,
Tarp žalių medžių, vyšnių sode
Ir tu, mergele mano jaunoji,
Jau nematysiu tavęs oį ne.

KADA VYRAS SLEPIA SAVO METUS

— Klausyk, ai žinau vieną atsitikimą, kada ir vyras slepia savo metus — sako Marytė Jonui.

— Išmėlas! Vyras niekad nemažina savo metų. Senas jautis vagos nega diena. Vyras ir vynes niekad nepasens ta.

— Na, o Raulų Simas? Pro 17 ne praėina bus jau kokią dešimtis metų. Vis — tiek, ir tiek.

— A, Raulų Simas... Na, čia kita priežastis: jis turi netekėjusią dvynukę seserį. Jei nesensta ji, negali pasenti nė jis. Taip ir gyvena abudu.

Porą djeņu praslinkus po mano vestuvų, kai nš apsigyvenau pas vyrą, atėjęs laiškanėsys klausė, įkur čia gyvena Petraitienė? Aš jam atsakiau, kad neseniai apsigyvenau čia ir nepaįjstu kaimynų. Kai laiškanėsys išėjo, vyras teiravosi, ko jis ieškojo. Be abejonės, jis gardžiai juokėsi, kai aš jam pasakiau. Aš visiškai užmiršau, kad Petraitienė buvo mano nauja pavardė.

Paukščių baidyklių pardavinėtojas siūlo vienam seniai pirkti kalnaušę. — Ačiu tamstelei, tačiau mes baidyklės nereikalingi: visą dieną su dukterim patys prasėdime sode...

Mokytojas: — Kas pasikeičia, kai vanduo pavirsta į ledą?
Mokinys: — Kaina, p. mokytoju.

Mokytojas: — Kiek valandų turi diena?
Mokinys: — 20.

Mokytojas: — Kaip tai?
Mokinys: — Nagi, tik ka p. mokytojau sakėte, kad dabar diena jau viena valanda ilgesnė.

Virėjas: — Nukrito mėsos gabalas nuo stalo; žūrėk, kad nenunešty šuo!

Tarnas: — Būk ramus. Aš uždejąu koją...

Raulas: — Sakyk, kodėl pypkė riesta?

Baltrus: — Kas galėtųm stačias rūkyti!

Palaidos Mintys

Laimingiausias žmogaus prisimintimas — ko nors gero, kitiems padaryto

Zmonija — tai lyg aukso kasyklos: kiekvienai kruopelei aukso išpuola visa saują smėlio.

Tas nauja į pasaulį įnešė, kas liepė artimą labiau mylėti už save. Visi kiti kartoja tik labai iškraipytas formas.

Drąsa — karzygių motina. Kas jos neturi — tas našlaitis.

Kas daug kalba, retai įgyvendina savo žodžius. Išmintingas žmogus nuo lat daboja, kad jo žodžiai nebūtų skaitlingesni už darbus.

Groti pirmu smuiku dar nereikia būti pirmu smuikininku.

Poilsio valandai

Atsakymo uždavinio nr. 7 netalpinsime. Laukiame dar naujų sprendimų. Visi ligioli sprendusieji išsprende teisingai.

UZDAVINYS NR. 8:

Vienas lietuvis berniukas Mokoje galvosukų skyrius vedėjui kartą aprodė savo ūki: balandėlius ir triušius, kuriuos, dėl vietos stokos, laikė vienas viename narve. Jūsų bendradarbia juos suskaitė. Iš viso ten buvo 22 galvos ir 62 kojos.

Kiek triušių ir kiek balandžių turi berniukas Mokoje?

Zmona pasakė tau žodį skersą?
Na, jeigu vyras, tai nesibarsi:
Pasimsi «Sviesą», sėsi už stalo
Jai paskaityti juokų skyrello.

Kaip didieji mokslininkai kūrėjai ir išradėjai žiūri į tikyba

(Tąsą iš 28 nr.)

Ampère palaikė prietelngas sąntykis su žinomu katal. mokslo vyru ir visuomenės veikėju A. F. Ozanamu. Savo pasikalbėjimas su Ozanamu baigdamas mintini apie Dievą ir, rankomis imdamas už savo plačios kaktos, sakėdavos: „Kaip didis yra Dievas, Oza name, kaip gi didis yra Dievas, ir kaip menkūs mūsų žinojimas.“

Elektros mokslo srityje M. Faraday (+1867) yra padavęs tiek daug svarbių išradimų, kad drąsiai jis skaitomas vienu didžiausių mokslininkų. Jis buvo tikis žmogus. Apie religiją jisai rašo: „Prisipažįstu, kad man niekad neteko rasti jokių priešingumų tarp dalykų, žmogui pasiekiamų, ir

aukėtesniųjų, liečiančių jo ateitį ir vien žmogaus dvasios pagalba negalimų suprasti.“

Jei paklaustumėm fizikų, kurie pragraisėję šviesos tyrimo srityje, kaip jie žiūri į religiją, gausime tą patį atsakymą: tarp mokslo ir religijos nėra prieštaravimo. Stai keletas garsių vardų: Augustinas Fresnel (+1827), kuris mēgdavęs su savo prieteliais kalbėtis apie Dievą, Jo galybę ir išmintį, pasireiškiančią gamtoje, savo gabumus laikydavęs Dievo dovana, iš kurios reikšią duoti apyskaita.

Ne kitaip žiūrėjo į religiją Franuhoferia. Jis buvo ištikimas Katalikų Bažnyčios šėnus, kuris griežtai saugoja visus Jos įsakymus.
Kas fizikų nežino, kiek yra pasi-

tarnavęs fizikos mokslui Armandas Hipolitas Lindvikas Fizeau (+1896). Fizeau buvo giliai tikis ir praktikuojas katalikas.

Tenka dar paminėti du fizikų kunių: prancūzų Laborde ir vokiečių Augustiną Stark. Be tu tenka pažymėti dievotas katalikas fizikas Edvardas Ketteleris (+1900) ir Jurgis Gabrieljus Hokas (1903), kuris, be veikalų iš savo srities, yra parašęs „Theologia naturalis“, kur jis įrodinėja Dievo buvimą proto teikiamaie argumentais. Ypatin-gu jis dėmesio kreipia į pasaulio tiklingumą. Jisai rašo: „Manau, kad tikslingumo įrodymas, kurį duoda mums akis, protų daugumai privalo būti pakankamas, nors pripažįstu, kad tam tikras usimanymas apie optiką ir

akies sąstato pažinimas yra reikalingas, kad galima būtų įvertinti šitas įrodymas“. Aiškinimas, kad visa, kas yra šiame pasaulyje, yra atsiradę iš išsijvystę tik pasitaikoma, lyg kad neįcjomis Hoko nuomone, yra absurdas (nesamone).

CHEMIJA taipgi nenėigia religijos. Geniališkiausias iš naturalistų chemikas Lavoisier (+1704), kurs per didžiąją prancūzų revoliuciją buvo nužudytas, 50 savo amžiaus metais buvo karšto tikėjimo žmogus, net savo namuose turėjo koplyčią.

Anglas Dalton (+1844), prancūzas Dumas (+1884), švedas Berzelius (+1848) vokiečiai Liebig (+1873), prancūzas Chevreul (1889).
(Bus daugiau.)

LIETUVIAI! Vísí kaip vienas skaitykite „SVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokite ir skaitykit „Sviesą“.

„Sviesą“ yra tikriausias kiekvieno lietuvių išeivio draugas ir tarėjas.

„Sviesą“ gyvina visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

„Sviesą“ lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsišėkimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išelna.

„SVIESOS“ PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoje Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary
P a s t a b a: Iš provincijos pinigų siūsti Redakatoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIŲ LIGŲ. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA

MEDECINISČAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n e: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

D-ras Povilas Ličciardi

Santa Casa gydytojas — operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORĖOS ir REUMATIZMO aštro ir kroninio. Sifilis ir venerinės bei odos ligos — VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Naujas būdas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERU LIGŲ. Gydymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.

Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu —
(DIENA ir NAKTĮ) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

„Sviesą“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
3. Bom Retire — p. Baužio krautuvė [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinė [Rua José Paulino, 109].
4. P. Khrilausko krautuvė — Vila Anastacia.
5. P. Menkaičio krautuvė — S. Anna.
6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas „Sviesos“ įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat

IR — Rua Cuoto de Magaleãs ir kampas Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“

GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO

DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SÁ.

LIETUVI KATALIKAI!

Jau galima gauti lietuviškų malda knygų. Moderniška išvaizda, gražios maldos, gryna lietuvių kalba ir prieinama kaina.

Specialiai maldaknygės jaunimui ir mokyklų vaikams.

Kreiptis į savus kunigus — Villa Zelinoj ar šv. Antano de Pary bažnyčioj. Galima sekmadieniais — prieš ir po pamaldų.

D ê m e s i o!

Kas nori mokytis planu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos priimanamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

Jūs skaitote „Sviesą“? — Gerai. Prenumeratą sumokėjote? — Gerai. Paraginat pažįstamus ją prenumeruoti? Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąjį numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

LIETUVIS DAILININKAS

São Pauly, gatvėje Newton Prado, 140 lietuvis L I O N G I N A S P A Z I K A S turi atidarys dailės — dailės studiją. Priešia įvairius paveikslus, portretus ir t. t. ant drobės alėjiniais dažais. Kas nori turėti gražų portretą, tesikreipia ten. Taip pat ten taisomi laikrodžiai ir kiti dalykai.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose st. kauluose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba lietuviškai, anglų, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. vak.

LAGEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA, 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

Išėivių Dienos minėjimas praėjo su didžiausiu pasisekimu

Praėjusį sekmadienį Mokos mokykloje buvo surengtas Išėivių Dienos minėjimas. Lietuviškos visuomenės prisikinimo tikslas, kad buvo kimšte prisikimimui, šios dvi erdvės Mokos mokyklos salės, kiemas, gatvė. Tai bene pirmą kartą susirinko tiek lietuvių.

Išėivių Dienos minėjimas pradėtas dūdų orkestro maršu. Atidarymo alba rengėjų vardu, nurodymas šios dienos susibūrimo tikslą, pasakė A. Dutkus.

Paskui tarsi koks išėivijos himnas jaunimo (Mokos yltininkų ir Villa Zelinos bažnytinio) choro diriguojant muzikai J. Stankūnui, sudainuojama „Išėivių daina“ (žodžiai ir muzika J. Stankūno).

Konsulato sekretorius p. St. Remencius pasakė kalbą apie išėiviją ir jos santykius su Lietuva.

Kadangi šios dienos minėjimas buvo rengiamas organizacijų, kurios būriasi apie Brazilijos lietuviškų organizacijų Centrą, tai atitinkamas kalbas

pasakė ir organizacijų atstovai. Katalikų Bendruomenės vardu — kun. Ragažiuskas „Ryto“ — A. Varža; „Grūdo“ — Uckus; „Vilties“ St. Butrimas (kalbėjo apie Dariaus ir Girėno žygį) „Sviestos“ — Moncevičius. Dar kalbėjo atvykę iš Argentinos svečias mok. Nalivaika ir Mokos mokyklos ved. Gaigalas. Tarp kalbų buvo įterptos deklamacijos ir dainos. Deklamavo mokytojas Tamoševičius, 5 mokyklos mokiniai ir vienas Ypirangos gimnazijos moksleivis. Vyrų kvartetas sudainavo „Į kovą“ ir „Geležinio vilko maršą“. Taip pat išpildytos p. Stankūno ir Ogživilos, smuiku ir pianu, muzikos epizodas, „Dariaus ir Girėno“ žygis (Stankūno kūrynis).

Jungtinis choras dar sudainavo: a) Jaunimo giesmę, b) Oj liūdnuas liūdnuas, c) Savanorių maršą d) Mes grįšim ten ir e) Į Vilių.

Užbaigimo kalbą pasakė A. Dutkus. Visos iškilmės baigiamos Tautos Himnu.

Praėjusį sekmadienį įtikinančiai parodė, į kur ir su kuo eina kolonija, o kur „kolonija be kolonijos“.

KORESP.

Iš Bendruomenės gyvenimo

— Visuotinis Bendruomenės susirinkimas bus šaukiamas Mokoje, rugpjūčio m. 29 d.

— Sekmadienį, apie 5 val., šaukiamas dramos būreljo pasitarimas kun. Ragažinsko bute.

— Kitą sekmadienį Villa Bellos mokykloje, 2 val. popietį bus jaunimo sekcijos susirinkimas su įdomią programą.

Dar neatsiėmė pinigų

„Lietuvio“ žurnalistai dar praėjusiais metais tiek per „Lietuvį“, tiek per kai kurią Lietuvos spaudą, kaltino „Liet. Aidą Braz.“, kad jis įmą ruokęstį už nepatvirtintą korespondencijas. „Aidas“ visada atsakė, kad tie rodys, kad taip buvo gautas už netalpinamas korespondencijas pinigais pažadėjo išmokėti. Tačiau nei Bakšys, nei kiti mokėti. Per „Lietuvio Aidą“ ir „Lietuvį“ buvo skelbta, kad Dutkus per „L. Aido Br.“ tol nepuolęs mok. Bakšio, kol pasitaras pas Dutkį mokėsis (suprask, pasipelnęs). Tačiau už portugalų kalbos pamokos Dutkui Bakšys nė reiso nėra mokėjęs. Tai štai, kaip judinama „Lietuvio“ redaktorių per „Lietuvį“ ir per tam tikrą Lietuvos spaudą sau nepalaukus asmenys.

Pamaldos

ŠI SEKMADIENI, LIEPOS MĖN.

25 DIENA PAMALDOS BUS:

Villa Zelinoje Svento Juozapo bažnyčioje Mišios bus 8 ir 11 val. ryto.

Šv. Antano do Pary bažnyčioje suma — 11 val.

Kitą sekmadienį šv. Mišios bus 8 val. Villa Anastazijos lietuviams.

Parsiduoda sklypas

Ant Alto da Mooca, netoli prie rua da Mooca, parsiduoda kampinis; prie aikštės, žemės sklypas labai geromis sąlygomis. Kreiptis: Rua da Mooca, 309 kiekvieną dieną be sekmadienį ir rda Canindé 544.

PARSIDUODA 3 SKLYPAI ŽEMĖS

po 10x45 metr. ant rua Florianopolis, 4. Teirautis Rua Mendes Junior 681.

TRAGINGAI RIO DE JANEIRE MIRUSIO

Petro Jonušio

SEIMAI, LIŪDINČIAI NETEKUS MYLIMO VYRŲ IR PAVYZDINGO TĖVO, Relikiu užuojautos. Kun. A. Arminas.

Padėka

Visiems pareiškusiems užuojautą dėl mylimo mūsų tėvelio Stanislovo Kutnisko mirties ir padėjusiems šioje skaudaus liūdesio valandoje, o ypačiai Gerb. kun. A. Arminiui, palydėjusiam mūsų brangų gyvenimo maitintoją į amžinybę ir mus dyasiniai sustiprinusiam, reiškiamo nuoširdžią padėką Nuliūdę žmona vaikai ir žentas.

Nedrišta atsaukti

„Lietuvio“ 27 Nr. Kolonijos Kapejonams buvo mestas šlykštus kaltinimas, kad jie atlikę vieną pamoką, o užrašo keturias. Mokytojų konferencijoje liepos m., kur ir buvo ir „Lietuvio“ redaktorių Vancėvičius, buvo išaiškinta, kad tokių atsikimimų São Paulo lietuvių mokyklose nėra buvę. Tačiau „Lietuvis“ kitame nr. pakartojo tik senąjį kaltinimą ir dar pridėjo, kad pamokos buvo nereguliariai užrašomos. Taip gali daryti žinoma „Lietuvio“ redaktorių ir jo žurnalistai.

„Grūdo“ susirinkimas

Šį sekmadienį 2 val. po pietų šaukiamas Mokos mokykloje „Grūdo“ visuotinis susirinkimas svarbiems, kolonizacijos reikalams aptarti. Susirinkime kalbės vienas interjero lietuvis ūkininkas apie gyvenimą interjore.

Frigorico lietuviams

Kun. P. Ragažinskas į Frigorifiką atvažiuos 6 d. rugpjūčio mėn.

Nepriėmė i narius

„Grūdo“ valdyba, be visuotinio susirinkimo pritarimo, nutarė nepriimti į narius Vancėvičiaus, Bakšio ir Majaus, kaip lig šiol daugiausia trukdžiusiems „Grūdo“ veikimui.

Aero klūbas pas „bajorus“

Praėjusiam „Lietuvio“ Nr. rašyta, kad Aero klubas žada susirinti giminytės ryšiais su Bandeirantė esančiu „bajorų klubui“. Mat kas yra persunkaus svorio skraidyti padangėse, tas tenkinasi šliaužiojimu po klubą.

SKAITYDAMAS

„SVIESA“

ZINOSI

VISKA

Tamsta žinai, ko kiti nežino. Pasakyk ir jiems: „Sviesa“ — rimčiausias lietuvių laikraštis!

Lietuvos Kronika

„XX Amžiui“ vieneri metai

Praėjusiais metais gegužės—birželio m. rinkimų įkaršty opozinės spaudos leidinys atitinkamą valdžios organą buvo sustebdytas. Toji ranka palietė ir „Rytą“ dienraštį. Vieton „Ryto“ tos pat ideologinės krypties pradėta leisti kitas dienraštis „XX Amžius“.

Birželio m. 24 d. „XX A.“ šventė savo vienerių metų sukaktį. Drašiai galima tvirtinti kad „XX Amžius“ Lietuvoje yra įdomiausias dienraštis. Jo puslapiuose, nors ir iš viso Lietuvos spaudai sunktos dienos, galima, bent dalimi, ir toll nuo Lietuvos gyvenant, just Lietuvos gyvenimo pulsą.

„XX Amžius“ šūkis yra kurti lietuvių tautos savarankiška kultūra grindžiant ją katalikų religija.

Per vienerius metus naujo dienraščio puslapiuose su prideramu rimtumu buvo iškelta visa eilė aktualijų.

Nemaža buvo rašyta ir išėivijos reikalais specialiai iš Brazilijos lietuvių gyvenimo.

150

Lietuvoje yra leidžiamas mėnesinis

literatūros, mokslo visuomenės ir Akademinių gyvenimo žurnalas „ZIDINYS“, kuris jau eina nuo 1924 m. gruodžio mėn. Šių metų birželio m. Nr. yra 150-tasis. Siandien „Zidiniui“ šakyti kokių nors pagyrimų nereikalinga. Tik vieną drašiai galima tvirtinti, kad „Zidiny“ sau lygams ligi šiol neturėjo ir neturi. Tai nėra nei pigių sensacijų, nei „pagal reikalą“ kai keno idėjų nešėjas bet visais atžvilgiais pateisinąs mėnesinio literatūros, mokslo, visuomenės ir akademinių gyvenimo žurnalas „Zidiny“ yra sutelkta visos rimtosios, nežiūrįnt įsitikinimų, mokslinės pajėgos.

Kiekvienas „Zidinio“ Nr. nekantriai yra laukiamas tiek aukštesnės klasės moksleivio, tiek kjekvieno lietuvių švietimo, gyvenančio Tėvynėje ar užsieniuose.

„Zidinio“ puslapiuose pirmiausia buvo pradėta kelti ir dabar tebekeliamas planingas lietuvių emigracijos bei kolonizacijos reikalai.

„Šia proga tenka tik pasveikinti tiek daug kultūrinio darbo dirvonų išarusį „Zidini“.

„Zidinio“ Skaitytojas.

Lietuvi Katalike!

AR JAU ESI BENDRUOMENĖS NARYS?

Jeigu ne, tai nieko nelaukdamas atlik šią savo pareigą įsirašyk į Bendruomenės narius. Tai gali padaryti kiekvieną šventadienį, po pamaldų, pas lietuvių kolonijos kunigus. Nario mokesnis — kas mėnuo po vieno milreiso ir vienas milreisas įrašų.

VAISTINĖ PASSERINI

REKOMENDUOTINA VISIEMS LETUVIAMS VAISTINĖ

Patarnavimas sąžiningas ir patikimas. Ivaigus pasirinkimas vietinių ir užsieninių vaistų bei kosmetikos dalykų.

GALIMA KREIPTIS IR NAKTĮ.

Rua Silva Pinto 263 :: Phone 5-3584